

Η Παναγιά της Τριγλίας

Από την Συγγραφέα **Ελένη Σαραντίτη**

«Η γιαγιά μου, η μάνα του πατέρα, πάντα μου έλεγε για τα πετραδάκια που πάλλονταν, δεν ήταν κολλημένα και δεν έπεφταν...» Φ.Σ.

Η «**Αγία Επίσκεψις**» ήταν ναΐδριο στην Τρίγλια της Προποντιδας, στο οποίο είχε κατατεθεί η πολύτιμη ψηφιδωτή εικόνα της Θεοτόκου με τον Χριστό στην αγκαλιά της, «Μήτηρ Θεού η Επίσκεψις».

Κατά μια παράδοση η εικόνα βρέθηκε από Τούρκους που την δώρησαν στους κατοίκους της Τριγλίας. Κατά άλλη παράδοση των παλαιών Τριγλιανών βρέθηκε στην άμμο της παραλίας της Τριγλίας.

Οι Τριγλιανοί έλεγαν και λένε την εικόνα «η

Αγία Επίσκεψις».

Η εικόνα αρχικά ήταν στο ναΐδριο του Αγίου Δημητρίου και την μετέφεραν πανηγυρικά στο ναό του Αγίου Βασιλείου, ο οποίος από τότε ονομάζονταν η Αγία Επίσκεψη και εξαλείφθηκε το όνομα του Αγίου Βασιλείου.

Η εκκλησία του Αγίου Δημητρίου στεγάζονταν σ' ένα σπίτι, στη θέση που αργότερα χτίστηκε το περίφημο σχολείο της Τριγλίας.

Ο **Απόστολος Τσίτερ** γράφει: «...ο μετέπειτα εθνομάρτυρας **Χρυσόστομος Καλαφάτης** (είχα την τιμή να τον έχω θείο, αδελφότης μητέρας μου) *συνεβούλεψε και επιστάτησε ο ίδιος, στο γκρέμισμα (ήμουν εκεί), διότι ήταν επικίνδυνο για τους εκκλησιαζόμενους να γκρεμίσει από μόνη της (ήταν ετοιμόρροπη) και να θάψει σα ερείπιά της τους εκκλησιαζόμενους, αλλά και να καταστραφεί η πολύτιμη, πανάρχαια εικόνα*».

Αύγουστος 1922: Το μέτωπο στο Εσκή Σεχίρ καταρρέει. Ο Ελληνικός στρατός υποχωρεί. Τα δυσάρεστα μηνύματα φθάνουν στην Τρίγλια. Οι Τριγλιανοί είναι αναστατωμένοι. Τα

νέα σπέρνουν σύγχυση και πανικό. Ο παλιός δήμαρχος Τρίγλιας **Στεφανής Κασούρης** προτρέπει την δημογεροντία να στείλουν γράμμα στο συμπατριώτη εφοπλιστή **Φίλιππο Καβουνίδη**, που έμενε στο Καντίκοι της Πόλης, να στείλει τα βαπόρια του για να σωθούν οι πατριώτες.

Ο νέος δήμαρχος γιατρός **Κ. Κονδυλένιος** έστειλε απεσταλμένους με γράμμα στον Φίλιππο Καβουνίδη παρακαλώντας τον να κάνει ό,τι μπορεί, να στείλει πλοία, να τους σώσει από το μαχαίρι των Τούρκων, που κατέβαιναν καθώς υποχωρούσε ο Ελληνικός στρατός: «*Συμπατριώτη και φίλε Φίλιππε Καβουνίδη κάνε ότι μπορείς, στείλε όσα καράβια μπορείς, πλήρωσε οτιδήποτε για λογαριασμό μας να σωθούμε, και θα στο χρωστάμε εμείς και τα παιδιά μας*».

Ο Φίλιππος Καβουνίδης καταπιάστηκε αμέσως με την προσπάθεια διάσωσης των συγχωριανών. Την 29ην Αυγούστου στέλνει από την Πόλη τα πλοία «Τρίγλια» και «Ελλησποντος» που είχε διαθέσιμα. Ναύλωσε δύο ατμόπλοια το αγγλέζικο «General Motors» και το «Χελιδόνι» και τα έστειλε για το ίδιο σκοπό. Ζήτησε να ναυλώσει και το υπερκεάνειο «Κωνσταντινούπολις» που βρίσκονταν εκείνες τις ημέρες στην Σμύρνη.

Τα πλοία που έστειλε δεν έφθαναν για να σώσουν τους Τριγλιανούς και τους κατοίκους των γειτονικών χωριών, που είχαν συγκεντρωθεί στην παραλία για να σωθούν. Η αποτυχία να ναυλώσει το «Κωνσταντινούπολις» τον έφερε σε απελπισία. Μία άλλη σκέψη που πέρασε από το μυαλό του ήταν να ζητήσει να του δώσουν άδεια να στείλει το μεγάλο πλοίο «Βιθυνία», που ήταν υπό επισκευή, με το ένα καζάνι αχρηστεμένο. Για να αντιμετωπίσει τον κίνδυνο να μείνει μεσοπέλαγα το βαπόρι σκέφθηκε να έχει μαζί του ένα ρυμουλκό. Του δόθηκε η άδεια. Πήρε την απόφαση να πάει ο ίδιος στην Τριγλία.

Ήταν μεγάλο βαπόρι και δεν μπορούσε να πλησιάσει την παραλία. Στην παραλία της Τριγλίας δεν είχε μείνει ούτε βάρκα, ούτε καϊκι. Το ρυμουλκό αποδείχθηκε σωτήριο. Πλεύρισε στην προβλήτα, γέμισε κόσμο και τον μετέφερε στο «Βιθυνία».

Χιλιάδες μπήκαν στο πλοίο. Και ενώ γέμιζαν τα αμπάρια από πράγματα (μπόγους, σεντούκια, κ.α.) και ο κόσμος έψαχνε να βρει μιά γωνιά για να κουρνιαστεί, ο Φίλιππος Καβουνίδης πήρε το ρυμουλκό μερικούς ναύτες οπλισμένους και βγήκε στη στεριά... στην πατρίδα του την Τρίγλια.

Ο γιος του **Χρυσόστομος Φιλ. Καβουνίδης** γράφει: «*Γύρισε τις εκκλησίες της Τριγλίας, πήρε τις πιο πολύτιμες θαυματουργικές εικόνες την «ΠΑΝΤΟΒΑΣΙΛΙΣΣΑ» και την ψηφιδωτή «ΑΓΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗ», πήρε δυσκοπότητα, τους ασημένιους σταυρούς των εκκλησιών, πήρε μουσικά όργανα, που ο ίδιος είχε χαρίσει στην Τρίγλια και τα έφερε στο πλοίο. Αργότερα τα παρέδωσε στην Ελληνική Κυβέρνηση*».

ΕΦΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ
ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Απόδειξις Παραλαβής

Παρελήφθησαν παρά της Διευθύνσεως του Βυζαντινού Μουσείου αντικείμενα προερχόμενα εκ κειμηλίων Μικράς Ασίας. Εικόν ψηφιδωτή παριστάνουσα την Θεοτόκον μετά του Ιησού, φέρουσα την επιγραφήν. Μ(ήτη)Ρ Θ(εο)Υ Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ και προερχόμενα εκ Τριγλίας (1,06 x 0,75).

(Ακολουθεί καταγραφή άλλων κειμηλίων από την Μικρά Ασία).

Εν Αθήναις τη 16η Φεβρουαρίου 1925
Ο Διευθυντής του Βυζαντινού Μουσείου
Γ.Α. Σωτηρίου

